

BÜYÜK HARFLERİN YAZIMI**Cümle büyük harfle başlar.**

Cümle içinde tırnak veya yay ayraç içine alınan cümleler büyük harfle başlar ve sonlarına uygun noktalama işareti (nokta, soru, ünlem vb.) konur.

Örnek:

- ✓ Yalnızlığın kendine has bir havası vardır.

Uyarı

İki çizgi arasındaki açıklama cümleleri büyük harfle başlamaz: Kayalık bir yere -daha önce böylesini görmedim- tırmanmayı istiyordum.

Sayı ile başlayan cümlelerde sayıdan sonraki sözcük özel isim değilse küçük harfle başlar.**Örnek:**

- ✓ 2 kişilik bir koltuk var.

İki noktadan sonra gelen cümleler büyük harfle başlarken cümle ve özel ad niteliğinde olmayan örnekler küçük harfle başlar.

Örnek:

- ✓ Kendime her zaman şunu söylerim: Ülkeme faydalı işler yapmalıyım.
- ✓ Her şey eskisi gibiydi: duvardaki tablolar, halılar, perdeler...
- ✓ Burada bıraktığım için üzüldüğüm tek kişi var: Selen.

Dizeler büyük harfle başlar.**Örnek:**

- ✓ Vakitlerden bir nisan akşamıdır / Rüzgârların en ferahlatıcısı senden esiyor

Özel adlar büyük harfle başlar.

- ▶ Kişi adlarıyla soyadları büyük harfle başlar: Mustafa Kemal Atatürk, Sezen Aksu, Ferdi Tayfur...
- ▶ Takma adlar da büyük harfle başlar: Baba Hasan, Bebek Nuri, Deli Nalan...
- ▶ Kişi adlarından önce ve sonra gelen ünvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar: Sayın Prof. Dr. Nil Deniz, Zeynep Hanım...
- ▶ Akrabalık bildiren kelimeler küçük harfle başlar (Örneğin Tuna amca). Ancak akrabalık adı olup lakap veya ünvan olarak kullanılan kelimeler büyük harfle başlar: Baba Yaşar, Gül Sultan, Deli Kadir, Topuz Hasan...

Yazım Kuralları

- Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya ünvan sözleri büyük harfle başlar: Yayınımızı Bakan tarafından yapılacak bir açıklama için bölüyoruz.
- Saygı bildiren sözlerden sonra gelen ve makam, mevki, ünvan bildiren kelimeler büyük harfle başlar: Sayın Başkan, Sayın Vali...
- Mektuplarda ve resmî yazışmalarda hitaplar büyük harfle başlar: Sevgili Arkadaşım, Değerli Dostum, Kıymetli Seyirciler...
- Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar: Kuzu, Çiço, Memo, Leo, Patak, Pinti...
- Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar: Türk, Kırgız, Türkmen, İngiliz, Rus...
- Dil ve lehçe adları büyük harfle başlar: Türkçe, İngilizce, Tatarca, Rusça...
- Devlet adları büyük harfle başlar: Türkiye Cumhuriyeti, Azerbaycan, Fransa, Almanya...
- Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar: Budizm, Katolik, Müslüman, Musevi...
- Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar büyük harfle başlar: Tanrı, Allah, İlah, Umay Ana...

Uyarı

"Tanrı, Allah, İlah" sözleri özel ad olarak kullanılmadıklarında küçük harfle başlar: Türk müziğinin ilahını bugün sonsuzluğa uğurluyoruz.

- Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar: Dünya, Venüs, Jüpiter...

Uyarı

Dünya, güneş, ay kelimeleri gezegen anlamı dışında kullanıldıklarında küçük harfle başlar: Odama misafir olan güneş ışıkları günümü güzelleştiriyor.

Sıra Sende 1

(I) Türkiye Cumhuriyeti, 29 Ekim 1923 tarihinde kuruldu. (II) Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları, bu mücadeleyi başarılı bir şekilde yürüttüler. (III) Cumhuriyetin ilanı, Türkiye'nin modernleşme sürecinde bir dönüm noktası oldu. (IV) Ankara, cumhuriyetin ilk Başkenti olarak seçildi.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

Sıra Sende 2

Aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Buralarda Dayı Kemal denen bir adam varmış, tanıyor musunuz?
- B) Kemal dayım babamın yanına sürekli gelir, hâlini hatırını sorar.
- C) Herkes onu Nurlu Teyze olarak tanırdı çünkü iyilik yapmayı çok severdi.
- D) Şerife bacı Kurtuluş Savaşı kahramanlarından biridir.

Uyarı

Düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde doğu ve batı sözlerinin ilk harfleri büyük yazılır. Bu sözler yön bildirdiğinde küçük yazılır: Doğu ile Batı kültürleri arasındaki savaş Eski Yunan Dönemi'nde başlamıştır.

- ▶ Yer adları (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar: Asya, İç Anadolu, Ankara, Malatya, Ulus, Kızılcahamam, Keçiören, Eryaman...
- ▶ Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar: Van Gölü, Marmara Denizi, Fırat Nehri, İstanbul Boğazı...
- ▶ Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar: Maraş dondurması, Çorum leblebisi, İzmir üzümü...

Uyarı

Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar: Nerminler Kavaklı köyünden Ankara'ya taşındı.

- ▶ Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak kelimeleri büyük harfle başlar: Kurtuluş Caddesi, Atatürk Bulvarı, 1070. Sokak...
- ▶ Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar: Ankara Kalesi, Çankaya Köşkü, Çini Köşk, Topkapı Sarayı...
- ▶ Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğunda, yer adının ilk harfi büyük yazılır: Çırağan Sarayı'nda yapılan düğün göz doldurdu, Saray'da güvenlik önemleri artırıldı.
- ▶ Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar: Ankara Valiliği, Manavgat Lisesi, Ege Üniversitesi, Karşıyaka Spor Kulübü, Atatürk Orman Çiftliği...
- ▶ Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her kelimesi büyük harfle başlar: Medeni Kanun, Çocuk Dostları Derneği Tüzüğü, Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği...
- ▶ Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin (tablo, heykel, beste vb.) her kelimesi büyük harfle başlar: Bilim Çocuk dergisi, Oksijen gazetesi, Çıgıllık tablosu, Küçük Prens kitabı...
- ▶ Özel adlarda yer alan kelimelerin ilk harfleri büyük yazıldığında ve, ile, ya, veya, yahut, ki, da, de sözleriyle mı, mi, mu, mü soru eki küçük harfle yazılır. Ancak özel adın tamamı büyük yazıldığında büyük harfle yazılır: Suç ve Ceza, SUÇ VE CEZA, Öğretmenim, Bir Bakar mısın?

Yazım Kuralları

- ▶ Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar: Anneler Günü, 23 Nisan Ulusal Egemenli ve Çocuk Bayramı, Dünya Su Günü...
- ▶ Kurultay, bilgi şöleni, çalıştay, açık oturum vb. toplantıların adlarında her kelimenin ilk harfi büyük yazılır: 77. Türkiye Jeoloji Kurultayı, Antalya Yörük Çalıştayı...
- ▶ Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar: Orta Çağ, I. Dünya Savaşı, Rönesans Dönemi, Yontma Taş Devri...
- ▶ Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar: Türkçe, Sivaslı, Avrupalı...

Uyarı

Para birimleri büyük harfle başlamaz: lira, avro, dinar, dolar, kuruş, lîre vb.

Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.

- ▶ Belirli bir tarihi belirtmeyen ay ve gün adları küçük harfle başlar.

Örnek:

✓ 9 Haziran, 12 Mart 1988, Nisan'ın 10'u, 2025'in Ocak ayı, 10 Mayıs Pazartesi günü...

Sıra Sende 3

- Edebiyatımız, batı edebiyatından bir hayli etkilenmişti.
- Çıralı Köyü, benim tatil için ilk tercihimdi.
- Tuz gölü, flamingolara ev sahipliği yapıyor.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlelerdeki yazım yanlışlarından herhangi birinin nedeni değildir?

- A) Yer adları (kita, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar.
- B) Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar.
- C) Düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlar bildirdiğinde doğu ve batı sözlerinin ilk harfleri büyük yazılır.
- D) Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar.

Sıra Sende 4

Türk belgesel sinemacılığının ustası olarak gösterilen ve 2004 yılında vefat eden Suha Arın tarafından 1976'da

I

çekilen, 14. Antalya Film Festivali En İyi Kısa Metrajlı Film dalında Altın Portakal Ödülü alan

II

Safranbolu'da Zaman belgeseliyle bir anda gündeme

III

gelen ilçe, aradan geçen zaman içinde kültürel değerlerini korumadaki başarısıyla da 17 Aralık 1994'te UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dâhil edildi.

IV

Bu cümlede numaralanmış ifadelerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

Etkinlik 1

Aşağıdaki ifadelerden doğru yazılanların başına “+”, yanlış yazılanların başına “-” koyunuz.

Orta çağ	Mavi Ve Siyah	Düğmeli Köy	Konya Ovası
Antep Fıstığı	21 Ekim salı	Medeni Kanun	Menekşe sokak
Öğretmenler günü	Resmî Gazete	Cacabey Medresesi	Acıpayam İlçesi
Doğu Karadeniz	Almanca’dan	Akdeniz’in Batısı	Tolunay Caddesi
İzmir’li	Güney doğu Asya	Malazgirt Savaşı	Şamanizm

Etkinlik 2

Aşağıdaki cümlelerde büyük harflerin yazımı doğruysa cümlemin yanına “+”, yazımı yanlışsa cümlemin yanına “-” getirerek yanlış yazılan sözcüğü doğru şekilde ilgili alana yazınız.

	Cümleler	Doğru/Yanlış	Doğru Yazılışı
a.	İstanbul Sinema Müzesi çok hoşuma gitmişti.		
b.	Bütün hayatımı orta Anadolu’da geçirmek istemedim.		
c.	Hindistan budizmin en yaygın olduğu ülkelerden biridir.		
ç.	Bu akşam boğazda güzel bir yemek yiyelim, dedi.		
d.	Tatil yapmak için bu yıl Datça sahillerini tercih ettik.		
e.	Müzede en çok Perge Dansözü adlı heykeli beğendim.		
f.	Kapıcımız Ramazan efendiyi Şükriye teyze dışında herkes severdi.		
g.	Rıfat bey, misafirlerini geniş salonun ortasında karşıladı.		
ğ.	Alaçatı Ot Festivali bu yıl martın 27’sinde başlayacak.		
h.	Günümüzde teknolojinin öncülüğünü Uzak doğu yapıyor.		

1. I. Özgürlük kavramı ilk defa Tanzimat Dönemi edebiyatında dillendirilmiştir.
II. Türkan Hala'mı mahalledeki herkes çok sever, sık sık ziyarete gelirdi.
III. Bosna Hersek'ten gelen heyeti, Bakan Bey makamında ağırladı.
IV. Trabzon' nun Çaykara İlçesinde yer alan Uzun-göl doğal güzelliğini kaybetmiş.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve IV D) III ve IV

2. Antalya belediyesi, 29 Ekim salı günü yapılacak
I II
Cumhuriyet Bayramı kutlamalarının
III
Cumhuriyet meydanında yapılacağını bildirmiş.
IV

Bu cümlede numaralanmış ifadelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV

3.

Yer adlarına ilk isimden sonra gelen "deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb." tür bildiren isimler büyük harfle başlar.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Tatilde kayak için Erciyes dağına gideceğiz.
B) Aral Gölü, Özbekistan sınırları içerisinde yer alır.
C) Amik Ovası'nın tabanındaki göl kurutulmuştur.
D) Meriç Nehri, Yunanistan ile aramızdaki sınırdır.

4. Abant'ın merkezinde yer alan Mudurnu, Arnavut
I II
kaldırımlı sokakları, eski evleri, köprüleriyle ünlü.
Ahilik geleneği Mudurnu'nun çarşılarında hâlâ
yaşatılıyor, her Cuma etkinlikler yapılıyor.
III

Bu metindeki numaralanmış sözcüklerden hangilerinin yazımı yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III
C) I ve II D) II ve III

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?**

- A) Tanzimat Fermanı ile Osmanlı Devleti'nde Batılılaşma hareketi başlamıştır.
B) İzmir'in Alaçatı Beldesi'nde her yıl ot festivali düzenleniyor.
C) Mustafa Kemal'in en sevdiği kitaplardan biri "Çalıkuşu" romanıymış.
D) Homeros, "İlyada" ve "Odessa" adlı eserlerinde Yunan tanrılarının savaşlarını anlatır.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımı ile ilgili yanlışı yapılmıştır?**

- A) Leyla ile Mecnun hikayesini Türk edebiyatında en iyi Fuzuli anlatır.
B) Deniz kenarına oturup Çanakkale Boğazı'nı izlemek istiyorum.
C) Uçsuz bucaksız Orhun Vadisi'nin orta yerinde Kültigin Anıtı bulunur.
D) 24-26 Ekim günleri arasında "XVI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu" düzenlenecektir.

7. Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Porsuk Barajı, Porsuk Çayı üzerine su taşkınlarını önlemek amacıyla yapılmıştır.
- B) “Vadideki Zambak”ın başkahramanı Felix, yirmili yaşlarında bir gençtir.
- C) Türkçenin dünya dilleri arasındaki yerini ve gücünü bilmek lazım.
- D) Eğitimine Viyana Müzik ve Görsel sanatlar akademisinde devam edecekmiş.

8. • Klasik osmanlı mimarisinin en önemli örneklerinden biri kuşkusuz Süleymaniye Camisi’dir.
- Alman çeşmesi, II. Wilhelm’in 1898’de İstanbul’a ikinci kez gelişinin anısına ithaf edilmiştir.
- Oralara gittik ama bir Sivas Katmeri yemeden geri geldik.

Aşağıdaki kurallardan hangisi altı çizili sözcüklerdeki yazım yanlışlarından herhangi birinin açıklaması değildir?

- A) Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar.
- B) Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar.
- C) Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar.
- D) Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar.

9.

- Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.
- Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar.
- Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi, tablo vb. sözler büyük harfle başlamaz.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yapılan yazım yanlışı bu açıklamalardan herhangi biri ile ilişkilendirilemez?

- A) İstanbul II. Mehmet tarafından 29 Mayıs salı günü fethedildi.
- B) Buzul çağı, kutuplardaki buzulların erimesi ile sona ermiştir.
- C) Karamanlı Türkçesini Araştırma Çalıştayını düzenlenecektir.
- D) Takvim-i Vekayi Gazetesi, Türkiye’de çıkan ilk gazetedir.

10. Özel adlar büyük harfle başlar.**Buna göre,**

- I. Burada insanlar piknik için Düzlerçamı Piknik alanını tercih ediyor.
- II. Türkiye Cumhuriyeti, yüzüncü yılını ülkenin dört bir yanında etkinliklerle kutladı.
- III. Alaaddin Tepesi, Konya’ya gelen misafirlerin ilk uğrak yeridir.

cümlelerinden hangilerinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III

DE, Mİ, Kİ'NİN YAZIMI

Bağlaç Olan da/de'nin Yazılışı

Bağlaç olan da/de ayrı yazılır ve kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak büyük ünlü uyumuna uyar.

Örnek:

- ✓ İşçiler de gitti, aletler de.
- ✓ Akşam da toplantı yapılacaktır.
- ✓ Kardeşim de ona hediye almış.
- ✓ Koltukları ve halıları da yıkayın.

Uyarı

- ▶ Ayrı yazılan da / de hiçbir zaman ta / te biçiminde yazılmaz: Konuşup da bu işi bir sonuca bağlayalım. ("Konuşup ta" şeklinde değil.)
- ▶ Ya sözüyle birlikte kullanılan da ayrı yazılır: İki ya da üç eşya ancak sığar.
- ▶ Da / de bağlacını kendisinden önceki kelimeden kesme ile ayırmak yanlıştır.

Bulunma Durumu Eki -da/-de/-ta/-te'nin Yazılışı

Bulunma durumu eki getirildiği sözcüğe bitişik yazılır.

Örnek:

- ✓ Okulda olanları anlat.
- ✓ Eteğimde çıkmayan bir leke var.
- ✓ Eve geldiğimizde ne yapacağımızı söylersin.
- ✓ Sabahtan beri salıncakta oturuyor.

Ulti Not

Bulunma hâl eki olan "-de" cümleye yer, zaman gibi anlamlar katar ve "kimde, neyde, nerede, ne zaman" vb. sorulara cevap verir.

Sıra Sende 5

(I) Arkadaşının yanına biraz çekingen biraz da mahcup oturdu Seniha. (II) Seniha'nın ürkek hâlini gören Fikret hem şaşırdı hem de sevindi. (III) Ne de olsa koskoca Gamsız Seniha'yı ürkütmüş, süklüm püklüm yanına gelmesini sağlamıştı. (IV) Hemen affetmeyeyim Seniha'yı, biraz daha uğraştırıyım da bende öcümü almış olayım, diye düşündü.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

Sıra Sende 6

Bulunma durumu eki getirildiği kelimeye bitişik yazılır, bağlaç olan da / de ayrı yazılır ve kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak büyük ünlü uyumuna uyar.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde "de"nin yazımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Gel de kızının yaramazlıklarını gör.
B) Sen geldiğinde biz çoktan gitmiş oluruz.
C) Bu sokaktaki yollarda çamur deryası.
D) Annem de sizinle görüşmek istiyormuş.

Bağlaç Olan ki'nin Yazılışı

Bağlaç olan ki ayrı yazılır.

Örnek:

- ✓ Konuş ki ne derdin var bilelim.
- ✓ Nereye gittiğini bilmiyorum ki...
- ✓ Çocuk ki evin tadı tuzudur.
- ✓ Ben ki senin için her şeyi yaptım.

Uyarı

Birkaç örnekte “ki” bağlacı kalıplaşmış olduğu için bitişik yazılır: belki, çünkü, hâlbuki, mademki, meğerki, oysaki, sanki. Bu örneklerden “çünkü” ifadesinde ek aynı zamanda küçük ünlü uyumuna uymuştur. Şüphe ve pekiştirme göreviyle kullanılan “ki” de ayrı yazılır: Sabah oldu mu ki? Öyle baklava yiyelim geldi ki!

-ki Ekinin Yazımı

Sıfat yapan ‘ki’ ve zamir yapan ‘ki’ bitişik yazılır. Yer ve zaman bildirir, bazen de ismin yerini tutar.

Örnek:

- ✓ Benim arabam bozuldu, seninkiyle gidelim. (“Seninkiyle” derken “senin arabanla” demek istenmiştir ve -ki araba sözcüğünün yerini tutmuştur. Bu nedenle bitişik yazılmalıdır.)
- ✓ Ağaçtaki yapraklar birer birer düşüyordu. (“Ağaçtaki” sözcüğü isimden önce gelmiştir ve yer bildirir.)

Ulti Not

Bağlaç olan “ki” ve “de” kendinden önceki sözcüğün vurgulu okunmasını sağlar. Örneğin “Gel de kızma.” derken vurgu “gel” sözcüğündedir.

Sıra Sende 7

(I) De ki hasta olsan bir tas çorba verecek kimsen yok.
(II) Sendeki hüznü göreceksin, nasılsın diyecek bir kimse de... (III) Üzülme yeter ki içinde açan rengârenk çiçekler solmasın. (IV) Çoğu zaman senin ki gibi hüznü topraklarda açmayı sever o renkli çiçekler.

Bu metindeki numaralanmış cümlelerin hangisinde “ki”nin yazımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

Sıra Sende 8

- I. Anlaşıyor --- gitme zamanımız gelmiş.
- II. Bilgisayarda ---- teknik sorunları sen çözemezsin.
- III. Biliyorum ---- bu sözler umurunuzda değil.
- IV. Senin ---- ödevini çoktan bitirmiştir.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde boş bırakılan yerlere getirilecek “ki”ler ayrı yazılır?

- A) I ve II B) I ve III
C) II ve IV D) III ve IV

Soru Eki mı/mi/mu/mü'nün Yazılışı

- ▶ Bu ek gelenekleşmiş olarak ayrı yazılır ve kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar.

Örnek:

- ✓ Geldin mi? Onur da mı buradaydı?
- ✓ Kapıyı kapatır mısın?
- ✓ Dersi böldüm mü?

- ▶ Soru ekinden sonra gelen ekler, bu eke bitişik olarak yazılır.

Örnek:

- ✓ Verecek misin? Okuyor muyuz? Çocuk muyum? Gelecek miydi? Güler misin, ağlar mısın?

- ▶ Bu ek, cümleye sorudan başka anlamlar kattığında da ayrı yazılır.

Örnek:

- ✓ Güzel mi güzel bir gün geçirdik! (Pekiştirme)
- ✓ Yağmur yağdı mı dışarı çıkamayız. (Zaman)

Uyarı

Birleşik fiillerde soru eki iki kelimenin arasına da gelebilir: Vaz mı geçtin? Terk mi etti?

Sıra Sende 9

(I) Siz de şöyle güzel, sakın bir yerde kafa dinlemek istemez misiniz? Kim istemez ki, dediğinizi duyar gibiyim. İşte, size Karadeniz'de ki bir inciden bahsedeceğiz. Neresi mi orası? Perşembe. (II) Ordu'nun Perşembe ilçesi el değmemiş güzelliği ile sizleri çağırıyor. Perşembe, merkezinde ve civarındaki sayısız saklı kumsalları ile sizleri bekliyor. (III) Hoynat Adası, Yasonburnu Yarımadası, emsalsiz limanı ile ziyaretçilerine çok güzel anlar yaşıyor. Sakin şehir ünvanınada sahip olan Perşembe, güler yüzlü sakinleri ile ziyaretçileri kendisine çekiyor.

Bu metinde numaralanmış bölümlerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III

Sıra Sende 10

Soru eki "mi" gelenekleşmiş olarak ayrı yazılır ve kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumuna uyar. Bu ek cümleye hangi anlamı katarsa kat-sın ayrı yazılır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Neden sulu boya ile resim yap mıyorsunuz?
- B) Kedim, zil çaldı mı kapıya doğru koşar.
- C) Son filminin galası bugün mü yapılacaktır?
- D) Çok güzel, narin mi narin bir kızdı Ezgi.

Etkinlik 3

Aşağıdaki cümlelerde “de, mi, ki”lerin yazımı doğruysa kutucuğa “+”, yanlışsa “-” işareti getiriniz.

Cümleler	Cümleler
a. Tepemde dikilip durmayın da işimi bitireyim.	ı. Bebeğin de pek güzelmış doğrusu.
b. Hatayı sen yaptın ki cezayı da sen aldın.	i. Alnımda ki yara izini yok edebilir misiniz?
c. Kalem mi nerede buldun da getirdin?	j. Sana odamda ki hiçbir şeye dokunma dedim.
ç. Hep uğrayacağım deriz ne varki hiç vakit bulamayız.	k. Bilsemki geleceksin her gün çağırırım seni.
d. Oyuncakları ve boyama kitapları sepette.	l. Derse geç kaldım oysaki evden erken çıktım.
e. Babam bize lezzetlimi lezzetli yemekler yapmış yine.	m. Bana doğru gelen, babam mı değilmi seçemedim.
f. Bu dünyada en çok anneni mi seversin?	n. Çocukluğumdaki neşeyi çok özlüyorum.
g. Bize doğruyu anlat ki şu işi hemen çözelim.	o. Çocuk sepette ki yumurtaları kırmış mı?
ğ. Sinemaya Elif’de geleceğini söylemişti.	ö. Bendeki daha güzel, senin araban eksimiş.
h. Neden sende fikirlerini söyle miyorsun?	p. Tutki yarın sınav var, her konuyu biliyor musun?

Etkinlik 4

Size Avusturya’dan ilginçmi ilginç bir haber! Avusturya’nın Friesach kentin de o döneme ait yapı teknikleri kullanılarak bir Orta Çağ kalesi yapılıyor. Bu sebepledir ki inşaatın 30 yıldan fazla sürmesi planlanıyor. Sizde bizim gibi bu duruma şaşırdınız değilmi? Avusturyalılar bu konu da oldukça ciddi ve hevesliler. Bu proje öylesine karmaşık ki çalışma da o dönem de kullanılan inşaat malzemeleri ve yöntemler hakkında çalışmalar yapan tarih araştırmacıları da yer alıyor.

Bu metindeki “de, mi, ki” ile ilgili yapılan yanlışları bulup düzelterek yeniden yazınız.

1. Bulunma durumu eki getirildiği kelimeye bitişik yazılır. Bağlaç olan da / de ayrı yazılır ve kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak büyük ünlü uyumuna uyar.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde “de”nin yazımı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) Arkadaşlarımla olmayı da çok seviyorum.
- B) Oda bizimle aynı fikirdedir umarım.
- C) Hastamızda bugün iyileşme görüyoruz.
- D) Beni aramadın sormadın da, diye kızdı.

2. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde “de”nin yazılışı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) Eğri düzü beğenmez, bu da bizi beğenmez.
- B) Kaymağı seven mandayı yanın da taşır.
- C) Minare de doğru ama içi eğri.
- D) Sakal keçide de var.

3. • Bağlaç olan ki başlı başına bir sözcük olduğu için kalıplaşmış birkaç örnek (sanki, illaki, mademki, belki, oysaki, halbuki, çünkü, meğerki) dışında ayrı yazılır.
- Ek olan iki farklı “-ki” vardır. Bunlardan biri adları sıfata dönüştürür, diğeri zamirdir, adın yerine kullanılır. Bu iki “-ki” eki sözcüğe bitişik yazılır.

Buna göre,

- I. Benim ki yine bozuldu, senin bilgisayarını kullanabilir miyim?
- II. Bugünkü olayların tek sebebi senin davranışların.
- III. Beni çağırmadınız ki neden geleyim?

cümlelerinin hangilerinde “ki”nin yazımı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III

4. Aşağıdakilerin hangisinde “mi”nin yazımı ile ilgili yanlışlık yapılmamıştır?

- A) Aslı'ya aldığı hediye güzeldi mi karar vermedim aslında.
- B) Madem buraya kadar geliyorsunuz neden arada bize uğra mıyorsunuz?
- C) Şimdi hatırladın mı seninle nerede, ne zaman tanışmıştık?
- D) Bugün ofisteki çalışma masamı kim karıştırdı biliyor musun?

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı yapılmıştır?

- A) Anlıyorum ki sen kararını çoktan vermişsin.
- B) Bize bu yeri öyle övdün ki biz de toplanıp geldik.
- C) Buraya çok alıştım oysa ki başta hiç sevmemiştim.
- D) Annem bana çikolatalı pastadan ayırmış mıdır ki?

- 6.

(I) 1610 yılında, İtalya'nın Venedik kentinde bulutsuz bir kış gecesi idi. (II) Kent sakinlerinin büyük bölümü uykuda olsada kentin kulelerinden birinde, boruya benzeyen ilginç teleskobuyla gökyüzüne bakıp önündeki kâğıtlara karalamalar yapan biri vardı. (III) Bir ara durdu, gözlerini ovuşturdu ve belki de şunu düşündü: “İşte bu, her şeyi değiştirir.” (IV) Gerçekten de öyle oldu, Galileo Galilei adlı bu bilim insanının gözlemleri bilim tarihine yeni bir yön verdi.

Bu metindeki numaralanmış cümlelerin hangisinde “de”nin yazımı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

1102105

7. (I) Ne de çok severdim kuzenim Hilal'in uzun le-piska saçlarını. (II) Benim saçlarım onunkilerden kısaydı da ondan mı acaba? (III) Annem sevmezdi o kadar uzun saç, o yüzden kısa kesilirdi benimki. (IV) Ben ona özenirken Hilal'de bana demesin mi saçlarımı keşke seninki gibi kestirebilsem, diye.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

8. • Okullar açıldı mı trafik yine yoğunlaşır.
• Bizimle sen de akşam yemeği yer misin?

Bu cümlelerde "mı" ile ilgili aşağıdaki kurallardan hangisi örneklenmemiştir?

- A) Uyuma girdiği için "mı, mi" dışında hâlleri vardır.
B) Kendinden önceki sözcükten ayrı yazılır.
C) Soru anlamı taşımasa da ayrı yazılır.
D) Sonrasındaki eklere bitişik yazılır.

9. Oda kokuları, insanları rahatsız eden kötü kokula-rı önlemek veya baskılamak için bir seçenek ola-rak sunulsa da kalıcı değildir ve sağlık üzerinde ki olumsuz etkileri de oldukça fazladır. Bu kokular geçici olarak kokuyu baskılasa da ortam havasının temizliği üzerin de etkileri yoktur. Kapalı ortamlarda geçirilen süre uzadı mı temiz hava ihtiyacımız artar. Temiz hava, güzel kokan hava demek değildir, te-miz hava oksijen miktarı yüksek olan havadır.

Bu metinle ilgili,

- I. "mi'nin yazımı doğrudur.
II. "de"lerin yazımı doğrudur.
III. "ki'nin yazımı yanlıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) I ve III D) II ve III

10.

(I) Sanat dünyasında yüzyıllar boyunca birçok kadın ressam yetişmiştir. (II) Zorluklara rağmen sanat tarihinde derin izler bırakmayı başarmış-lardır. (III) Sadece kendi dönemlerindeki resme ilgi duyanlarda değil, gelecek nesiller üzerinde de büyük etkiler yaratmışlardır. (IV) Sadece estetik açıdan büyüleyici eserler yaratmakla kalmayan bu kadınlar, aynı zaman da sanatta yeni akımla-rın ve tekniklerin öncüsü olmuşlardır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

11. **Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı ya-pılmıştır?**

- A) Başta müzik, resim olmak üzere genel anlamıyla sanat, insanın sosyokültürel evriminde bir dönüm noktasıdır.
B) İnsan, etrafını algılamaya başladıkça daha önce hiçbir canlının fark etmediği olay ve olguları da fark etmeye başlar.
C) İnsan, gelişen zekâsı sayesinde iç dünyasını al-gılamaya ve duygularına anlam yüklemeyede başlamıştır.
D) Estetik dış dünyadaki kavramların, insanın iç dünyasında birleşmesi ve insanı mutlu etmesi demektir.

SAYILARIN YAZIMI

Sayılar harflerle de yazılabilir: bin yıldan beri, on dört gün, haftanın beşinci günü, üç ayda bir...

Uyarı

Saat, para tutarı, ölçü, istatistik verilere ilişkin sayılarda rakam kullanılır: 17.30'da, 11.00'de, 1.500.000 lira, 25 kilogram, 150 kilometre, 15 metre kumaş...

Saatler ve dakikalar metin içinde yazıyla da yazılabilir: saat dokuzu beş geç, dokuz on kala...

Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunabilmesi amacıyla içinde geçen bin, milyon, milyar ve trilyon sözleri harfle yazılabilir: 1 milyar 500 milyon kişi, 3 bin 255 kalem, 8

Birden fazla kelimeden oluşan sayılar ayrı yazılır: iki yüz, üç yüz altmış beş, bin iki yüz elli...

Para ile ilgili işlemlerle senet, çek vb. ticari belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır: 650,35 (altıyüzelliTL, otuzbeşkr.)

Yüzde ve binde işaretleri yazılırken sayılarla işaret arasında boşluk bırakılmaz: %25, €50 vb.

Adları sayılardan oluşan iskambil oyunları bitişik yazılır: altmışaltı, ellibir, yirmibir vb.

Romen rakamları tarihî olaylarda, yüzyıllarda, hükümdar adlarında, tarihlerde ayların yazılışında, kitap ve dergi ciltlerinde, kitapların asıl bölümlerinden önceki sayfaların numaralandırılmasında, maddelerin sıralandırılmasında kullanılır: II. Dünya Savaşı; XX. yüzyıl...

Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur: 4.567, 326.197, 49.750.812, 28.434.250.310.500 vb.

Sayılar kesirler virgülle ayrılır: 15,2 (15 tam, onda 2); 5,26 (5 tam, yüzde 26) vb.

Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir: 2'şer değil ikişer, 9'ar değil dokuzar

Bayağı kesirlere getirilecek ekler alttaki sayı esas alınarak yazılır: 4/8'i (dört bölü sekizi)

Sıra Sende 11

- Birden fazla kelimeden oluşan sayılar ayrı yazılır.
- Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır.
- Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki yazım yanlışı bu kurallardan herhangi biri ile ilgili değildir?

- A) Tabaklara sadece 5'er köfte koymuşlar. B) Yarışmayı 3.üncü olarak tamamlamış.
C) Annesi ondokuz yaşındayken evlenmiş. D) Okul kütüphanesine 2540 kitap bağışlamış.

Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösteren ek yazılır: 15., 56., XX.; 15'inci, 56'ncı, XX'nci vb.

Uyarı

Sıra sayıları ekle gösterildiklerinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz: 8.'inci değil 8'inci, 2.'nci değil 2'nci vb.

KISALTMALARIN YAZIMI

Kısaltma; bir kelimenin, terimin veya özel adın, içerdiği harflerden biri veya birkaçı ile daha kısa olarak ifade edilmesi ve simgeleştirilmesidir.

Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır: TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi), TDK (Türk Dil Kurumu), ABD (Amerika Birleşik Devletleri); GB (güneybatı)...

Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır: BDT'ye, TDK'den, TRT'den, TL'nin vb. **Ancak kısaltması büyük harflerle yapıldığı hâlde bir kelime gibi okunan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın okunuşu esas alınır:** ASELSAN'da, BOTAŞ'ın, NATO'dan, UNESCO'ya vb.

Sıra Sende 12

- Türkiye Cumhuriyeti'nde THY'de hostes olmak için boy şartı aranıyor.

Bu cümle,

- Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde son harfinin okunuşu esas alınır.
- Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır.
- Kısaltması büyük harflerle yapıldığı hâlde bir kelime gibi okunan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın okunuşu esas alınır.

açıklamalarından hangileri ile ilişkilendirilebilir?

A) Yalnız I	B) Yalnız III
C) I ve II	D) II ve III

Sıra Sende 13

Aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlış yapılmıştır?

- Bugün ABD'den gelecek heyeti, Ticaret Bakanı karşılayacakmış.
- Babasının yıllardır MTA'da mühendis olarak çalıştığını biliyorum.
- Elbette ki Türk tarihinin araştırılmasında öncü kuruluş TTK'dir.
- T.B.M.M.den yasalaşarak çıkan bu teklif tüketiciyi koruyacak mı?